

**Jaarverslag
2011**

Jaarverslag 2011 vzw Steunpunt Thuisloenzorg Brussel, *La Strada*
Louizalaan 183 - 1050 Brussel
T: 02/880 86 89
www.thuisloenzorg.org

Brussel, 2012

Ce rapport est disponible en français sur demande via info@lastrada.irisnet.be

INHOUDSTAFEL

A. Steunpunt thuislozenzorg Brussel.....	7
B. Justitieel welzijnwerk.....	22

INLEIDING

La Strada verenigt het steunpunt thuislozenzorg Brussel en de coördinatie justitieel welzijnswerk.

Voor diegenen die aan de thuislozenproblematiek in het Brussels Gewest wens te werken, stelt het Steunpunt de instrumenten ter beschikking, die toestaan de situatie op het terrein in te schatten en de prioritaire behoeften waar te nemen, om er zo goed mogelijk te kunnen op inspelen.

In 2011 werd een belangrijke stap gezet, aangezien er twee nieuwe instrumenten hiervoor in het leven werden geroepen.

Enerzijds hebben we de evaluatie van de winteropvang doorgevoerd, waarin we een reeks aanbevelingen voor de komende jaren hebben gemaakt.

Anderzijds, zijn wij er voor het eerst in geslaagd, om de gegevens van bijna alle opvangcentra van het Brussels hoofdedelijk gewest, en dit onafhankelijk van hun toezichthoudende bevoegdheden, te verzamelen.

Het feit van geleidelijk aan over een aantal instrumenten te beschikken (een regionaal overleg, spreekruimten, een telling en een centrale registratie,...) evenals publicaties (de folder "dakloos? waarheen?", het evaluatierapport van de winteropvang,...), heeft het voor *la Strada* mogelijk gemaakt om dit jaar zichtbaarder te worden, met name door interventies op ontmoetingen binnen de sector en op verschillende studiedagen.

Nochtans is de situatie op het terrein ver van rozengeur en maneschijn. Armoede is alom tegenwoordig en de middelen om ze te bestrijden zijn maar bescheiden. Daarnaast lijken er verschillende soorten privatisering van de welzijnssector te groeien, die aan weinig controle en coördinatie onderworpen zijn. De ongelijkheden, het onvermogen om het minimum aan humanitaire opvang van asielzoekers te kunnen verzekeren, kan hulpverleners en activisten, die dagelijks geconfronteerd worden met personen en gezinnen op zoek naar huisvesting, ontmoedigen.

We willen dus ook gebruik maken van dit verslag om de talrijke publieke partners en verenigingen te bedanken, die ons gedurende 4 jaar op verschillende wijze ondersteund hebben, evenals alle individuele personen die samenwerking vergemakkelijken en dit op elk niveau. Zonder hen, zou geen enkel werk van *la Strada* mogelijk zijn geweest.

Ook voor het Justitieel welzijnswerk werden er in 2011 nieuwe instrumenten ontwikkeld zoals een inventaris van de externe diensten die actief zijn in de Brusselse gevangnissen of de brochure voor families van gedetineerden van de gevangnissen van Vorst, Berkendael en St-Gillis, die in samenwerking met het CMDC werd gerealiseerd. Ook hier zijn deze instrumenten slechts het zichtbaar deel van een veel verder reikend overleg dat door de coördinatrice, in samenspraak met de sector, de directies van de penitentiaire instellingen, haar collega's gemeenschapscoördinatoren en de verschillende beleidsniveaus gevoerd wordt.

HET STEUNPUNT THUISLOEZENZORG BRUSSEL IN EEN NOTENDOP

Voorstelling

Het Steunpunt Thuisloezenzorg Brussel « *la Strada* » is een VZW, in het leven geroepen in 2007 op initiatief van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en is door haar betoelaagd. Sinds 2009, omvat *la Strada* ook de coördinatie van de diensten voor Justitieel welzijnswerk.

Onze opdrachten

La Strada is een vzw gemandateerd om meer coherentie te bewerkstelligen binnen de gediversifieerde sector van de Thuisloezenzorg, om de samenhang met andere sectoren (gezondheid, huisvesting, tewerkstelling, enz.) te bevorderen en het ondersteunen van de professionele praktijken van de betrokken partijen. Hiervoor is een fijnere kennis van de verschillende thuislozenpopulatie en van hun parcours onontbeerlijk. Straatbewoners hebben een plaats binnen het Steunpunt via hun "Spreekruimten" die er opgenomen zijn.

La Strada heeft tenslotte tot **doel** de hulpverlening aan de thuislozen te verbeteren binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In overeenstemming met de beleidsnota van 2007 van het Verenigd College inzake hulp aan thuislozen, vervult het Steunpunt hoofdzakelijk **drie functies**:

1. Observatorium functie: verzamelen en dat-analyse, evenals aanbevelingen
2. Netwerkfunctie: samenwerking binnen de sector en het beleid van de thuislozen vergemakkelijken
3. Info-punt/Helpdesk: informatie, sensibilisering

Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur is samengesteld uit vertegenwoordigers van de sector en uit vertegenwoordigers van de regionale ministeriële kabinetten. Op 13 december werd een buitengewone GA gehouden met de herbenoemingen. Alle bestuursleden hebben hun mandaat hernieuwd, met uitzondering van Ria Willem. De RB is vanaf heden als volgt opgesteld:

- Luc Notredame van het Kabinet van de minister E. Huytebroeck, als voorzitter,
- Martine Motteux van het Kabinet van de minister B Grouwels als ondervoorzitter,
- Christine Vanhessen van de AMA (Association des Maisons d'Accueil et Services d'Aide aux sans-abri) is penningmeester en secretaris,
- De andere bestuursleden zijn Sophie Berlaimont voor het kabinet van de minister E Kir, Birger Blancke voor de Bico-Federatie en Edwin Vanhollebeke voor het Regio-Overleg.

Naast het bestuur van de vereniging, hebben de leden van de raad van bestuur tijdens de vergaderingen (datums in bijlage) overleg gepleegd, meer bepaald met betrekking tot het gratis, anoniem en onvoorwaardelijk karakter van thuislozenopvang, de winteropvang en zijn evaluatie.

Algemene vergadering

De algemene vergadering van *la Strada* is samengesteld uit :

- de vertegenwoordigers van de Ministers van het Brussels hoofdstedelijk gewest of van de gemeenschapsinstellingen ;
- vertegenwoordigers van federaties en samenwerkingsverbanden van verenigingen uit de Brusselse thuisloezenzorg ;

- een persoon die de belangen van de clënten behartigt
- een vertegenwoordiger van he Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

Twee algemene vergaderingen vonden plaats in 2011 (datums in bijlage). De door la Strada georganiseerde spreekruimten en de opdracht mbt de winteropvang werden er besproken.

Het team

Het basisteam bestaat uit 4,7 VTE, waarvan 1 voor justitieel welzijnswerk.

Het team van la Strada heeft in 2011 wijzigingen ondergaan: Sophie Molinghen heeft in maart la Strada verlaten en Laurent Van Hoorebeke heeft in juli de directiefunctie overgenomen, wanneer Oliva Dardenne als adjunct-directeur aangeworven werd.

An Keymolen maakte deel uit het team van maart tot eind december als halftijdse administratieve medewerkster, in het kader van het Fonds Sociale Maribel. De andere leden van het team zijn: Jean-Louis Linchamps, verantwoordelijk voor de Spreekruimte ; Isabelle Etienne, coördinator justitieel welzijnswerk. Romain Liagre specifiek aangeworven tot in maart voor het opvolgen van de winterperiode en opnieuw aangeworven in oktober.

Het team werd eind oktober geconfronteerd met het plots overlijden van Michel Vande veegaete, verantwoordelijk voor het systeem van de centrale registratie en de website.

Ten slotte hebben we ook mogen rekenen op de samenwerking met het CMDC en meerbepaald op Renaud Germain die ons meerdere malen uit de nood geholpen heeft. Wij danken hen hiervoor.

A. Steunpunt thuislozenzorg Brussel

1. Brussels overleg thuislozenzorg

Het Brussels overleg thuislozenzorg is één van de instrumenten waarover la Strada beschikt. Het laat ons toe om actoren samen te brengen (beleid, thuislozenzorg, belendende sectoren, administraties), hen te bevragen en met hen overleg te plegen rond verschillende onderwerpen. Er waren dit jaar drie thematische vergaderingen. Op de eerste werden de aanbevelingen van de jury van de Consensusconferentie voorgesteld. Op de daaropvolgende werden Brusselse alternatieve huisvestingsinitiatieven voorgesteld en ten slotte werd er één aan het winterplan gewijd.

Tot op heden wordt er op het Overleg voornamelijk aan informatieuitwisseling gedaan. Om na te gaan in welke mate deze nog steeds beantwoordt aan de verwachtingen van de deelnemers en van de sector, alsook om de efficiëntie ervan te verbeteren, zal een evaluatie worden voorgesteld begin 2012.

Met de herorganisatie van het Overleg in 2009 werden van meet af aan **werkgroepen** opgericht. Hierin zitten partners van verschillende organisaties en instellingen rond een specifiek onderwerp. Door overleg komen ze tot een fijnere analyse waaruit een consensus, een nota of aanbevelingen kunnen voortspruiten.

Dit jaar hebben 3 groepen hun denkwerk verder gezet : de werkgroep 'Bruggenbouwer' (link naar de sector mensen met een handicap ; de werkgroep 'niet erkende opvanginitiatieven' en de werkgroep 'verhuis en installatie en interventie bij de huur' (VIBH).

WERKGROEP "NIET ERKENDE OPVANGHUIZEN"

Deze werkgroep startte in 2009. In 2011 kwam de groep 5 keer samen. Na het verzamelen van informatie en het objectiveren van gegevens, overleg hieromtrent, onder meer door het organiseren van 2 studiemomenten hierover, is de groep overgegaan tot het maken van een synthese en aanbevelingen, die rekening hielden met de uiteenlopende meningen van de leden. Dit werk bleek moeilijker dan aanvankelijk was gedacht. Het eindresultaat is een nota met aanbevelingen die begin 2012 uitgebracht zal worden.

WERKGROEP "VIBH"

Wat de **WG Vibh** betreft, is er begin 2011 een vergadering doorgegaan met la Strada, de WG en de administratie bij het kabinet Doukeridis. Dit naar aanleiding van een werkdocument dat in september 2010 gepubliceerd werd. Een moeilijkheid dat door de verschillende actoren wordt tegengekomen, betreft de schatting van het aantal begunstigden en dus de kosten gebonden aan de eventuele uitbreidingsmaatregelen. Wat de onthaalhuizen betreft, maken de gegevens (van 2010) die in de centrale registratie geanalyseerd werden, een nauwkeurigere schatting mogelijk.

WERK GROEP BRUGGENBOUWER (PERSONEN MET EEN HANDICAP)

Het project Bruggenbouwer is een samenwerkingsinitiatief tussen de thuislozensector en de sector 'personen met een handicap' rond de doelgroep 'thuisloze personen met een vermoeden van handicap'. De verdienste van het project bestaat erin: de twee sectoren samen te brengen en concreet te laten samenwerken rond de doelgroep; kennis en know how over 'handicap' en 'methodisch werken' over te brengen en uit te wisselen; wegen te zoeken om het samenwerkingsverband structureel te onderbouwen.

Begeleid Wonen Brussel is de projecthouder en stelt een stafmedewerker vrij als projectverantwoordelijke. La Strada is het contactpunt geweest met de thuislozenzorg en heeft samengewerkt aan de stuurgroep van het project.

De kernactiviteiten van het project situeren zich binnen een experimentele groep van hulpverleners uit beide sectoren die maandelijks samenkomt en tussendoor contact met mekaar heeft via cliëntoverleg, adviesgesprekken, co-begeleiding, toeleiding en doorverwijzing.

Er is ook een nauwere samenwerking gegroeid met de Franstalige sector voor Personen met een handicap (PHARE) en we wensen dit nog te versterken in de toekomst.

Voor volgend jaar is een korte film in de maak, die het project voorstelt alsook de organisatie van een studiedag. Deze moeten er mede voor zorgen dat de opgebouwde ervaring niet verloren gaat maar integendeel inspirerend kan werken voor de twee betrokken sectoren maar ook voor anderen. We denken hierbij meer bepaald aan de geestelijke gezondheidszorg.

2. Behandelde dossiers

DE CENTRALE REGISTRATIE

Als prioritaire missie van la Strada, zijn we met dit project gestart in 2008. Gedurende de twee eerste jaren, werd een overzicht van de verschillende bestaande registratiesystemen gemaakt en een online instrument (Bru-reg) ontworpen voor het geheel van de thuislozenopvangcentra erkend door de GGC (met uitzondering van de Samusocial).

Op vraag van het veldwerk, stelde la Strada begin 2011, een kadernota op. Deze herneemt de doelstellingen van de centrale registratie, een ethisch en moreel kader, de lijst van de verzamelde variabelen en de procedure van gegevensverwerking.

Een werkgroep, open voor iedereen, werd opgericht om te waken over het naleven van de educatieve projecten van elke opvangcentra, de betrouwbaarheid van de gegevens en de interpretatie van de resultaten.

Tijdens de zomer 2011, werden de gegevens van de verschillende registratiesystemen (AMAsta voor de onthaalhuizen erkend door de Cocof; Tellus/webreg, voor de centra erkend door de VG en Bru-reg voor de centra die door de GGC erkend zijn) bij la Strada gecentraliseerd. De gegevens van de centra van de VG en van de GGC werden nadien geanonimiseerd. Nadat ze in éénzelfde databank geïntegreerd werden, werden de variabelen samengevoegd om gemeenschappelijke variabelen te bekomen.

Na een eerste beschrijvende analyse bij la Strada, zijn de resultaten aan de werkgroep voorgesteld en samen besproken, om voor de meest nauwkeurige interpretatie van de resultaten te zorgen. Na het schrijven van het rapport, werd het door de leden van de werkgroep herlezen en gevalideerd.

Perspectieven voor 2012

- De resultaten van 2010 bekend maken.

Het rapport van deze eerste centrale registratie zal begin 2012 gepubliceerd worden. We zullen ervoor zorgen dat het gekend zal zijn door de hulpverleners en de beleidsverantwoordelijken. Een publieke voorstelling is eind januari voorzien. De professionelen uit de sector, partners uit belendende sectoren, beleidsverantwoordelijken evenals de pers zullen uitgenodigd worden.

In samenwerking met de federaties, zal la Strada ervoor zorgen dat de resultaten ook bij de hulpverleners, die de gegevens invoeren, geraakt en erover waken dat ze zich de resultaten kunnen toe-eigenen.

- Voortzetting van het werk

Deze centrale registratie is een eerste stap in een proces dat verbeterd zal worden. Het geeft ons voor het eerst, een nauwkeuriger beeld van de stroom van mensen in die onthaalhuizen of noodopvang gedurende een jaar worden opgenomen. We wensen een vollediger beeld van de geleverde diensten voor de thuislozen te verkrijgen namelijk, door het verzamelen van gegevens over de verblijven van *alle* erkende Brusselse opvangcentra.

Verder zal het werk eveneens voortgezet worden door de deelnemers van de werkgroep, opdat de verzamelde variabelen nader zouden gedefinieerd en verduidelijkt worden.

De andere diensten uit de thuislozenzorg (straathoekwerk, dagcentra, begeleid wonen) zullen ook geraadpleegd worden, om te zien hoe ze bij de centrale registratie kunnen betrokken worden.

WINTER

De missie van la Strada voor de winter 2010-2011 bestond uit 4 luiken:

- de centralisatie en verspreiding van informatie aan de verschillende partners;
- de voorbereiding, animatie en opvolging van een werkgroep gewijd aan de winteropvang;
- het ontwikkelen van aanbevelingen op het vlak van spoed- en winterbeheer;
- de communicatie rond de Brusselse winteropvang;

In 2011, hebben we de drie laatste vergaderingen van de werkgroep “winter” voortgezet, waarvan de gedetailleerde verslagen beschikbaar zijn op de website van la Strada.

Ter herinnering : de werkgroepen (WG) “winter” hadden de volgende objectieven:

- Collectief nadenken over de werking, de verbetering van de Winteropvang (WO) van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- Zorgen voor stof tot het nadenken, instrumenten aanreiken om een regionale WO te ontwikkelen;
- Het woord van de verschillende actoren rond de WO verzamelen;
- De sector informeren over de werking van de WO 2010-2011 (dit was initieel niet voorzien, maar deze functie kwam al naar boven sinds de eerste WG. Aangezien er weinig informatie vrijgegeven werd rond de WO, was het gunstig dat de operator het in dit kader zou doen).

Eigenlijk hebben we gedurende de winter 2011 op twee ritmes gewerkt:

Enerzijds zijn we doorgegaan met het raadplegen van de ouderen uit de sector van de thuislozenzorg, om de werking van de vorige Brusselse winteropvang te begrijpen en om vergelijkings-/evolutie elementen trachten te verkrijgen (plaatsen, personeel, kwaliteit van de plaatsen, gebouwen, enz.).

Anderzijds hebben sommige “dringende” situaties ons verplicht deel te nemen aan een reeks

vergaderingen zoals briefings, voor overleg, uitwisseling van praktijken, enz. Het was vooral het geval voor de situatie op het Communicatie Centrum Noord/CCN (zie jaarverslag van la Strada 2010) en de Indiërs in de wijk Krakeel.

Regelmatige contacten werden eneneens onderhouden met de twee onderzoekers/hulpverleners van de vzw Diogenes, in het kader van hun begeleidingsproject aan de wijk Etterbeek, waar de winteruitbreiding van de Samusocial gevestigd was.

In 2010 werd het Platform voor Informatie van La Strada (PILS) voorgesteld, voorgesteld, besproken en bedacht. In 2011 echter werden de eerste concrete contacten met een aantal actoren van de winteropvang vastgelegd, namelijk met het Centrum Ariane en de Samusocial.

Naar aanleiding van discussies over dit onderwerp met de werkgroep "winter", werden er bijeenkomsten gehouden met dhr Vande veegaete in de verschillende diensten, om het model dat verder ontwikkeld ging worden voor te stellen en de mondelinge toestemming tot samenwerken aan dit communicatie-instrument te bekomen.

Het einde van de winteropdracht werd gewijd aan het beëindigen, het herlezen en de vertaling van het evaluatierapport en de aanbevelingen voor de Brusselse winteropvang.

Tijdens de winter 2011-2012, werd een overeenkomst getekend tussen la Strada en het Verenigd College, waarin de opdracht van la Strada binnen het winterplan wordt omschreven:

1. Een goede communicatie tussen de verschillende actoren van de winteropvang bevorderen, namelijk via de uitvoering van de informatieplatform van la Strada (PILS).
2. Minstens één maal per maand, samen met de Samusocial, deelnemen aan de vergaderingen van het Uitvoerend Comité van de winteropvang, georganiseerd door de kabinetten.
3. De winteropvang evalueren.

Naderhand werd hier het dagonthaal van thuislozen aan toegevoegd, dit wil zeggen:

1. Een inventaris opmaken van de centra, diensten en organisaties die een dagonthaal bieden of zouden kunnen bieden, hun werking, het type bevolking die ze opvangen, de moeilijkheden die voorkomen, de behoeften/mogelijke verwachtingen qua personeel, lokalen, dag-/nachtcoördinatie, enz.
2. Indien uitzonderlijke omstandigheden maken dat het aanbod van dagopvang dient uitgebreid te worden, zou deze versterking moeten gecoördineerd worden d.w.z. de centra, betrokken diensten en organisaties contacteren en mobiliseren en voor de articulatie van hun acties zorgen.
3. De sector inlichten over de werking van deze verschillende diensten, namelijk via de website van la Strada en de PILS.

Wat is de stand van zaken na de drie eerste maanden van de missie 2011/2012 (september-december) ?

- **Het PILS**

In het verslag over het beheer van de "winter noodsituatie", zijn er twee aanbevelingen betreffende de communicatie rond de winteropvang gemaakt:

« *Aanbeveling n°4: Het op regelmatige, correcte en heldere wijze informeren van de sector thuislozenzorg van de werking van de winteropvang...* »

« *Aanbeveling n°11: Het in werking stellen van het informaticaplatform van La Strada (PILS) vanaf de zomer 2011), volgend op overleg met de partners. Dit om de details te regelen en het operationeel te maken vanaf de opening van de winteropvang.* »

Vanaf oktober werd dit dossier herzien: gedachten rond de werking van het PILS werden uitgewisseld (toegang, zichtbaarheid, publiek, vertaling, enz.) en hebben tot een eerste versie van het instrument geleid. De eerste betrokken personen (die hun mondeling akkoord gegeven hadden in 2011) werden snel ontmoet, om de technische werking van de PILS uit te leggen en om een login en een paswoord te geven.

Het werkingsprincipe van het PILS is eenvoudig. Zodra men een paswoord en een login krijgt, kan men er korte of lange teksten in opnemen, met een titel en een ondertitel. De tekst wordt getekend door de instelling waar men toe behoort. Eenmaal bevestigd, komt het automatisch op de pagina van het PILS van la Strada (voor het ogenblik, ook in de *News* opgenomen). Alle aanvullingen, wijzigingen, veranderingen worden automatisch naar de mailbox van R. Liagre doorgestuurd.

De belangrijkste verschil met de *News* sectie, is dat la Strada haar portaal-site opent voor andere gebruikers, die vanaf heden de sector en de rest van het publiek (*lato sensu*) kunnen informeren over belangrijke zaken betreffende de winterperiode (vb. opening van een extra winterlokaal door de Samusocial, opening 's nachts van de stations door de NMBS, aanwezigheid van een bepaalde groep in een gemeente door het Rode Kruis, enz.)

Een handleiding waarin wordt uitgelegd hoe men teksten schrijft en opneemt, werd in beide talen geproduceerd, evenals een korte memo (ook in het NL en FR) zodat de betrokken partijen (gericht naar de sector in de breedste zin) regelmatig informatie van de PILS via de RSS-feed zouden kunnen ontvangen. Deze documenten werden naar een groot aantal actoren verstuurd (van de thuislozen sector of andere).

Eind 2011, zijn de eerste ingeschrevenen: de Samusocial, het Rode Kruis, Diogenes, NMBS, Dokters van de Wereld, het centrum Ariane en Hoeksteen.

Er wordt verwacht dat deze betrokkenen, na een eerste winter, autonoom zullen worden en niet meer door la Strada moeten aangespoord worden. De PILS zal op het einde van de winter geëvalueerd worden, met behulp van een vragenlijst die naar vele mensen opgestuurd zal worden. Het PILS heeft het verenigen van informatie rond de winter mogelijk gemaakt. Tussen 25 oktober en einde 2011, werden een dertigtal tweetalige informaties betreffende de winter op het PILS geplaatst.

- **Dagopvang**

De verantwoordelijken van de zeven dagopvangcentra voor thuislozen werden afzonderlijk ontmoet, om hun moeilijkheden te identificeren en de mogelijkheden voor verbetering. De problemen zijn min of meer dezelfde voor al deze diensten (overbevolking, beperkte ruimten, weinig loontrekkend personeel, moeilijk om extra vrijwilligers te mobiliseren).

Begin 2012 is er een ontmoeting voorzien tussen de nacht- en de dagopvangdiensten, om de gemeenschappelijke moeilijkheden en doeleinden vast te leggen en nieuwe ideeën te bespreken. Dit, om te proberen alle partijen te coördineren met het oog op een samenhang dag/nacht in het kader van de Brusselse winteropvang.

Ondertussen werden OCMWs, gemeenten, geestelijken van verschillende geloofsovertuigingen, Centra algemeen Welzijnswerk, Centres d'Action Sociale Globale gecontacteerd om hun mogelijkheden qua dagopvang voor thuislozen te kennen

Een eerste ontmoeting met de CAW's heeft plaats gevonden, waarbij we de werking en het verloop van de winteropvang hebben voorgesteld.

- **Diverse activiteiten**

Deelname aan de verschillende vergaderingen betreffende de winter:

- Federaal Crisiscentrum waar verschillende thuislozenzorg-“experten” aan deelnamen, die

- middelen kunnen voorstellen in geval van crisis
- Samusocial (voorstelling van hun winteropvang, de gebouwen, de teams, maandelijks resultaat, enz.)
- Contacten met de journalisten
- enz.

Perspectieven voor 2012

- coördinatie dag- en nacht opvang tijdens de winter (vervolg en einde)
- evaluatie van de winteropvang 2011/2012:
  - het definiëren van de doelstellingen van de evaluatie (doelmatigheid, doeltreffendheid) en het gebruik ervan
  - participatieve evaluatie met de actoren van de winteropvang
- een balans opmaken van de follow-up van de verschillende aanbevelingen van de verslagen van la Strada, Diogenes en de Samusocial
- voor de goede werking en de verbetering van de PILS 0.0 * zorgen, die tot de nieuwe versie PILS 1.0 zal leiden
- de evaluatie van de PILS 0.0 uitvoeren
- een reserveoplossing voorstellen in geval van crisis.

SPREEKRUIJTE

1. Oorsprong

Naar aanleiding van de discussie die plaatsvond op de algemene vergadering gewijd aan de Spreekruimten, werden de objectieven van deze laatste herzien.

In het kort, wensen wij eraan te herinneren, dat dit project kadert binnen de voorstellen die gemaakt werden in het verslag van de studie van de GERME-ULB, onder leiding van professor Andrea Réa en besteld door de GGC over “De thuislozenproblematiek in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest” (2000).

2. Herformuleren van de doelstellingen

De spreekruimten zijn plaatsen waar verschillende betrokken personen zich ontmoeten: thuislozen, mensen die gebruik maken van de welzijnsdiensten, professionelen van deze diensten, activisten, vrijwilligers, studenten, onderzoekers,... Tijdens deze samenkomsten wordt het woord aan de actoren gegeven opdat ze vrij hun standpunt zouden kunnen kenbaar maken en die van de anderen zouden kunnen horen, over de thema's die het beleid raken en waarvan ze zelf het onderwerp zijn.

De spreekruimten zijn bestemd om het regionaal overleg, de actoren van de sector of van de belendende sectoren met informatie te voorzien. In die zin, zijn de spreekruimten op zichzelf staande doelstelling, maar eerder een **transversaal instrument** dat de **algemene doelstellingen van la Strada** helpt te realiseren: observatorium, samenhang in de sector en in het beleid voor thuislozenzorg verbeteren en als informatiepunt dienen. Naast de spreekruimten georganiseerd door la Strada, bestaan er andere spreekruimten in instellingen.

De spreekruimten zijn een instrument dat la Strada gebruikt om **specifieke doelstellingen** te bereiken:

- In contact zijn met het terrein: thuislozen en anderen;
- Informatie bekomen (vb pré-enquête bij de telling);

- Testen en valideren van ideeën (hypothesen), projecten en ontwikkelingen (vb plan), Manifest;
- Materiaal aanbrenge: voor de winteropvang, de telling en het plan "Dakloos? Waarheen?", de spreekruimten zijn een bron van informatie geweest voor la Strada.

3. Kalender 2011

We hebben de kalender 2011 als een presentatiemap, een visitekaartje voorgesteld (zie bijlage). Waarom een kalender voorbereiden en publiceren? De bijeenkomsten worden afwisselend in drie verschillende locaties georganiseerd. De kalender wijst op een vorm van band, een volgorde, die welkom is in de wereld van de mensen die zonder thuis leven, aangezien die van natuur uit versnipperd is.

Een uitnodigingsmail, met bijgevoegde poster in PDF, wordt naar zowat 300 mensen en instellingen voor elke vergadering verzonden. Tegelijkertijd vindt men deze op de website terug.

4. Thema's en maandelijkse deelname

04/02: « **Een dagboek opmaken?** ». Het idee om materiaal, getuigenissen van de spreekruimten 2010 te verzamelen, werd een flop. In plaats van een populaire krant zoals METRO. 8 voor gebruikers, wordt uiteindelijk een 'Schrijfpluim & Argumenten' uitgebracht voor professionelen.

11/02: « **Behoeft aan veiligheid** ». Voorstelling van Herscham. Een activiste brengt 3 mensen mee die in het Centraal Station verblijven. Onder de gebruikers, kent er maar één Herscham. Twee hulpverleners van ziekenhuizen uit het publiek netwerk IRIS worden "door hun verantwoordelijke gestuurd" om Herscham te ontmoeten. 18 gebruikers

15/03: « **Winter op straat, een spreekruimte om de temperatuur van de situatie te meten** ». In het kader van de twee verslagen (Strada en Diogenes). 5 gebruikers. Een vergadering, een maand later, in een station voorzien.

11/04: Een workshop, op het terrein, in het kader van het Internationaal Congres Ensact. 2 presentaties " **Giving the word to homeless people**" en "**Het woord nemen. Espace de parole**" gevolgd door een spreekruimte « **L'espérance et l'expérience d'Europe** ». Eén enkele gebruiker. De gebruikers van de Cosigne waren niet uitgenodigd geweest door de verantwoordelijken van het gebouw, aangezien deze van mening zijn dat publieken niet gemengd worden! De workshop werd op de derde verdieping gehouden!

15/04: Centraal station: « **Lente op straat** » «Wat gebeurt er met de mensen die gebruik maakten van de winteropvang, na de sluiting ?». Diverse vragen liggen aan de basis van deze bevraging: «Welke alternatieve oplossingen hebben ze kunnen vinden? Waar slapen ze nu? Hoe zien de mensen van de straat het einde van de winteropvang? Welke aanbevelingen zouden er doorgegeven kunnen worden». Enkel één gebruiker, ondanks de uitnodiging van zo'n twintigtal gebruikers op dat moment rond de stations. In samenwerking met Hope in Stations en Diogenes.

05 et 06/05: Ontmoetingen « **precaire Werelden** » voor gebruikers/werknemers , georganiseerd door de Liga voor Geestelijke Gezondheid. Ondanks een bericht naar 10 hulpverleners, die verder de link zouden zijn naar anderen, hebben we geen deelnemers gehad uit de spreekruimte. 80 ingeschreven gebruikers (60 aanwezig) op 250 personen. Aanwezigheid van 'facilitatoren', wat me

het idee geeft dezelfde benaming te gebruiken voor een begeleidingsgroep voor de spreekruimte.

17/06: « Wat leg je bij hulpverleners neer? Vermoeilheid? Succes? Angst? Gepieker? Projecten? Papieren? Stiltes? De dienst “Nergens anders” ondervraagt zijn publiek over twee projecten: bagagedepots en soep... ». 8 gebruikers.

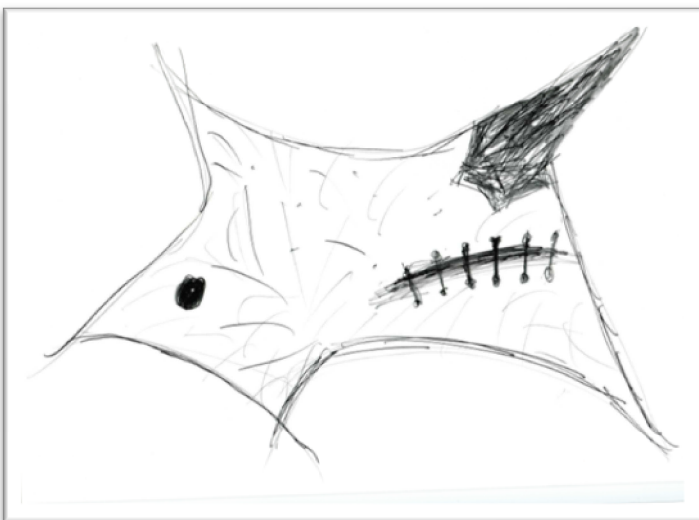
13/09: « **Wat betekent “Terug naar school” voor diegene die zonder thuis leeft?** ».5 gebruikers.

14/10: « **Deze morgen toen ik wakker werd en mijn ogen open deed, dacht ik...** » Een gebruiker van de Consigne had zich op de boulevard in gevaar gebracht en geëist dat iemand hem tot bij de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) zou brengen. Een afspraak met een hulpverlener werd georganiseerd, om hem te begeleiden. Hij is nooit gekomen. Verschil, wanhoop, professionele hulpeloosheid. 8 gebruikers.

18/11: « **Het Manifest en u** ». Een collectief is thuislozen gaan ontmoeten ter gelegenheid van « een permanente politieke permanentie voor thuislozen onder vorm van een maandelijkse en statische betoging, elke 15de van de maand, van 15 februari tot 15 mei 2011, op het Albertinaplein, bij het Centraal Station. Deze politieke meldpunten zijn de gelegenheid om de eisen van de thuislozen te bundelen. Het idee om een boek met al deze eisen te publiceren groeit, vooral omdat thuislozen eerder bereid zijn onder vier ogen te spreken, dan om zich te verplaatsen om te betogen». 7 gebruikers. Veel hulpverleners en activisten, onderzoekers.

29/11: **Educatief praten over het thema AIDS** (met NPA en Sepsud, in het kader van de Wereldaidsdag) 12 gebruikers.

13/12: «**De huid** », workshop vergadering. Thema op verzoek van Muriel, verantwoordelijke van JST, doordat cliënten “haar aanspreken over hun huid”... De codes van de vergadering worden een beetje doorbroken. Werk met een tekenaar (vzw La ruelle) 17 gebruikers.

Prent 1. Tekening deelnemer op het einde van de vergadering over de huid

5. Een link-functie

De 11 vergaderingen hebben dus in het totaal 90 gebruikers bijeengebracht, die persoonlijke of collectieve probleemstellingen meebrengen.

Het dialoog wordt met de hulpverleners of diensthoofden georganiseerd, zo'n dertigtal over het jaar 2011: Nachtsiel Hoeksteen, Bravvo (straathoekwerkers Brussel), Consigne article 23, Collectif du Gésù, Diogenes, Dune, Espace social, Front commun des SDF, Herscham (Politie Brussel), Home Baudouin, Hope in Station (NMBS), Straatverplegers, Jamais sans toit, La ruelle, Maraude St-Joost, Nulle Part Ailleurs, Observatorium voor gezondheid en welzijn, Thermos Operatie, Petits Riens, Samusocial, Sociale dienst ziekenhuizen Iris-Zuid, Sos Jeunes, Straathoekwerkers St-Gilles, Collectief Manifestement, FEANTSA, Ligue bruxelloise francophone de santé mentale,... en een paar die we over het hoofd gezien hebben....

Anderen werden uitgenodigd en hebben deelgenomen : studenten in opleiding als opvoeder, maatschappelijk assistent en socioloog, volksgezondheid onderzoekers, in sociologie (FUSL, ULB, UCL & Ulg), in aardrijkskunde, een professor filosofie, gezinstherapeuten, schrijvers, journalisten, kunstenaars,....

6. Evaluatie

In december hebben we de verantwoordelijken van de drie centra die de spreekruimten ontvangen verenigd om een evaluatie te doen. Meerdere elementen komen naar voor:

- Hun eerste verzoek is om de frequentie van de vergaderingen te verhogen in eenzelfde plaats. Gezien de beschikbare werktijd, is dit gedeeltelijk mogelijk geweest (5 vergaderingen bij JST en NPA zijn in 2012 voorzien). Maar dit maakt de verscheidenheid van de ontmoetingsplaatsen niet mogelijk.
- We hebben de verantwoordelijken voorgesteld, dat ze op termijn de ontmoetingen zelf zouden animeren (met een begeleiding van onzentwege), maar ze hebben de actuele formule verkozen, waar ze de kwaliteit van de (externe) animatie op prijs stellen.
- De keuze van de onderwerpen zou beter aangepast moeten worden aan de plaatsen en hun specifieke publieken.
- Er werd besloten dat er een onderzoek zou doorgaan bij de gebruikers, of ze nu deelnemen aan de spreekruimten of niet, om hun mening erover te kennen.

Deze elementen hebben de kalender georiënteerd en hetgeen in 2012 wordt voorgesteld.

Vooruitzichten voor 2012

➤ De stuurgroep

De stuurgroep ontbreekt nog steeds en hier moet snel aan verholpen worden.

➤ De spreekruimte werkt als een venter...

In 2012, zijn er dertien vergaderingen georganiseerd, in drie dagonthaalcentra in de thuislozenzorg. We zullen doorgaan met de ontmoetingsmodaliteiten af te wisselen.

➤ De spreekruimte verspreidt...

Het tweede project is specifiek en volledig nieuw. Het zal deze zomer plaats vinden, in (samenwerking met) het crisisopvangcentrum van de Samusocial. Met als titel "Leed vertrekt niet met vakantie". Het zal een test voor een interactieve workshop worden. In plaats van ze rond een tafel uit te nodigen, zal er tijdens vier ontmoetingen uitgewisseld worden door middel van ruimte, lichamen en het onverwachte.

➤ De Spreekruimte maakt ruchtbaar...

Het derde project zal proberen om de sector bij elkaar te brengen. Met de gedachte "ontmoeten & samen overleggen", organiseren we een dag en nodigen we

- Mensen zonder eigen huisvesting, die zich in verschillende structuren bevinden (om de nadruk te leggen op de heterogeniteit)
- Werknemers en verantwoordelijken uit de publieke sector en verenigingen
- Lokale en regionale verkozenen

Met als thema: "*Een gegeven woord, een verloren woord ?*"

Op 1 oktober 2012, de « World Habitat Day » !

➤ Opleidingsmodule

We gaan de toepasbaarheid van een opleidingsmodule beoordelen, voor de organisatie en de ondersteuning van de spreekruimten in instellingen binnen de thuislozenzorg

WERKGROEP « OPENBARE RUIMTEN »

Deze werkgroep is als volgt gestart:

In Brussel, net als in andere grote steden, is thuisloos leven de zware dagelijkse realiteit van mensen met uiteenlopende profielen, achtergronden en situaties.

Treinstations, metrostations, parken,...zijn zoveel plaatsen waar een aantal van deze mensen terecht komen. Deze ruimten en de samenlevingsmoeilijkheden die er optreden, hebben een aantal gemeenschappelijke kenmerken.

La Strada wil samen met de verschillende operatoren op het terrein, de voorwaarden onderzoeken die samenleven en het respect van elkeen vergemakkelijken.

De doelstelling van de werkgroep Openbare ruimten, is kennis te delen onder de verschillende diensten die geconfronteerd worden met gemeenschappelijke kwesties in verband met de aanwezigheid van thuislozen in hun (semi-) publieke ruimten.

Het gaat meer specifiek over:

- Inventaris opmaken van de problemen die zich op het terrein voordoen, met de nodige antwoorden (mislukkingen en successen)
- Informatie/goede praktijken en evaluatiemethoden delen
- Aanbevelingen, in vorm van een document, bekomen
- Op het regionaal overleg, een feedback doen van de eventuele aanbevelingen

Een eerste vergadering vond plaats in november. De vertegenwoordigers van de NMBS, de MIVB, de IBGE waren aanwezig (de Lijn zal bij de volgende vergaderingen aanwezig zijn). Een eerste inventaris werd uitgevoerd.

Vooruitzichten voor 2012

- Voortzetting van de inventaris van de ondervonden moeilijkheden en de goede praktijken.
- In een later stadium, eventueel uitbreiden tot speciale sessies met:
  - Interne veiligheidsdiensten
  - politiediensten
  - private bewakingsdiensten
  - gemeentelijke - (oa Bravvo) of andere straathoekwerkdiensten

ASIEL EN MIGRATIE

Hoewel deze onderwerpen cruciaal zijn voor de evolutie van de realiteiten op het terrein waaraan de sector van de thuislozenzorg geconfronteerd wordt, hebben we hier geen grote vooruitgang kunnen boeken. Naar aanleiding van een vraag op het Regio-Overleg, hebben we hierover een vergadering belegd. Een vertegenwoordiger van de Meeting (dagonthaal voor mensen met een precair verblijfsstatuut) deed er het volgende voorstel: het realiseren van een document, waarin de rechten van de persoon hernomen zouden worden, in functie met de verblijfsdocumenten waarover de persoon beschikt. Dit om twee redenen: 1. Voor een goede informatie van de hulpverleners zorgen, die niet gespecialiseerd zijn, maar toch regelmatig geconfronteerd worden met dit « nieuw » publiek en op deze manier ervoor zorgen dat de personen beter geholpen zouden worden en vooral ervoor zorgen dat ze hun rechten niet zouden missen ; 2. De band tussen de twee sectoren versterken, die in de praktijk een gemengd publiek over de vloer krijgen mengen die zich onderling mengen, hoewel hun verschillende achtergrond. Het is met dezelfde geest dat we een ruimte wensen te bewaren op de volgende plannen « dakloos ? waarheen ? », opdat de hulpverleners/sociale diensten er hun gegevens zouden kunnen achterlaten en hopelijk op deze wijze een multidisciplinair werk kunnen vergemakkelijken.

Volgend jaar zullen we dus trachten de samenwerking tussen deze verschillende sectoren te versterken, en verder de nadruk te leggen op de verschillende realiteiten en bij gevolg de noodzaak om verschillende antwoorden te geven aan verschillende publieken.

3. Verspreiding van de informatie

– De website en PILS

De website van la Strada www.lstb.be wordt regelmatig in de twee talen geupdate. We geven er alle nuttige informatie aan hulpverleners, particulieren of ook politieke verantwoordelijken. Een informatief platform die aan de winter gewijd is, werd dit jaar opgericht (zie paragraaf « Winter » pg 10)

– Plannen "dakloos? Waarheen ?"

Sinds 2009, publiceert en verspreidt *la Strada* de folder « dakloos ? waarheen ? ». Dit plan is hoofdzakelijk een element dat de interactie met de thuislozen bevordert en is voornamelijk ontworpen voor thuislozen zelf, evenals voor hulpverleners die niet over computers beschikken (straathoekwerkers, maraudes, enz.). In 2011, werden meer dan 24000 plannen verstuurd naar ongeveer 300 verschillende diensten en verenigingen.

– Contacten en informatieaanvragen

We krijgen heel veel vragen naar informatie vanwege particulieren, thuislozen, professionelen uit de thuislozenzorg en andere sectoren, studenten, ... De aanvragen zijn gevarieerd: op zoek naar hulp voor een kennis die onlangs thuisloos geworden is, op zoek naar een stage, vrijwilligerswerk, informatie over één of andere dienst, schenkingen van materiaal, enz. We proberen al deze vragen zo goed mogelijk te beantwoorden door de mensen naar de beschikbare informatie op de website van la Strada te richten of door ze naar de adequate diensten door te verwijzen.

We hebben eveneens verschillende betrokkenen uit de sector ontmoet die graag van gedachten willen wisselen of hun standpunt kenbaar willen maken: de promotoren van het project DoucheFlux, het collectief van de straatdoden, het Comité de la Samaritaine, Bij Ons, Front SDF, MIVB, Samusocial, Diogenes, Meeting, Hobo, Het Anker, Thermos Operatie, San'Egidio, Samaritains, Herscham, La Fontaine...

In het kader van de aanwezigheid van de Roma-families vergezeld door kinderen, op het Gaucheretplein, werden verschillende ontmoetingen en gesprekken gevoerd met le Soleil du Nord en Nulle part ailleurs, de maraude van St-Joost, Artsen Zonder Grenzen, De kleine Samourais en Sos-jeunes.

4. Partnerships, mandaten

HOPE (HOMELESS PEOPLE) IN STATIONS

La Strada is één van de 4 Belgische partners voor dit Europees project, waar verscheidene Europese regeringen en nationale spoorwegmaatschappijen aan deelnemen. Dit project wordt ondersteund door de Europese Commissie, op initiatief van de Franse organisatie ANSA (l'Agence Nouvelle des Solidarités Actives).

Voor België, werd het Centraal station in Brussel uitgekozen, met als nationale partners de NMBS, de POD Maatschappelijke Integratie, het kabinet van de Staatssecretaris voor Maatschappelijke Integratie en de Strijd tegen de Armoede, evenals *la Strada*.

De inzet van la Strada in dit project, maakt deel uit van het werk dat eerder gestart werd met de NMBS en een aantal diensten die in of rond de drie grote Brusselse stations actief zijn, om beter aan de realiteit die de thuislozen ervaren op het terrein te kunnen beantwoorden. Stations zijn belangrijke leefplaatsen voor talrijke thuislozen (zoals door de resultaten van de dak- en thuislozentellingen in 2008 en 2010 bevestigd werd) waar zij met verschillende diensten en mensen omgaan.

Door in dit project te investeren, willen we vooral aantonen dat het mogelijk is, om door middel van verschillende overlegmechanismen, ervoor te zorgen dat de realiteiten op het terrein beter worden ingeschat door een maximum aantal betrokkenen. Dit leidt tot sterkere samenwerking en dus op termijn tot betere hulp aan de thuislozen, wat efficiënter is dan het louter wegjagen, zonder daarom noodzakelijk een aanzuig-effect te veroorzaken.

De sociale referent – als aanspreekpersoon voor thuisloosheid – voor alle betrokken actoren in de stations, is voor la Strada, de belangrijkste pijler van het hele project geweest. Ons werk was voornamelijk gericht op het ondersteunen van deze persoon (op gebied van informatie, contacten, ...)

De tweede belangrijkste krachtlijn in dit project was de evaluatie onder het label « sociaal experiment ». Het voorzag het opvragen van informatie bij de sociale diensten, vóór en na (hoofdzakelijk betreffende hun samenwerking), bij de agenten die de opleiding volgden, bij de stakeholders en bij de thuislozen. In de praktijk werd, gezien de moeilijkheid om met gesloten vragenlijsten bij thuislozen te werken, en des te meer om die zelfde mensen een jaar later te ondervragen, het luik « na » opgegeven.

De kwalitatieve beoordelingen over het werk van de sociale referente zijn in het algemeen zeer goed. De evaluaties van de opgeleide agenten, in termen van beschikbare middelen en de houding ten opzichte van de thuislozen, zijn ook zeer positief.

Ten slotte, blijft informatie/opleiding een kernegegeven om de vooroordelen, die de samenwerkingen en veranderingen op het terrein moeilijker maken, te ontkrachten.

Concreet gezien, heeft dit project toegestaan om gemakkelijker en op meer regelmatige basis contacten te hebben tussen een groot aantal betrokkenen. De sociale referentiepersoon heeft heel diverse dossiers behandeld zoals de werken in de gang van het centraal station en de uitdeling van de maaltijden die er gehouden werden, de opening van de stations bij koud weer, projecten voor douche- en bagagedepots binnen of nabij de stations, buurtproblemen met winkels rond de stations, enz.

We denken dat, in elk van deze dossiers, de betrokkenen het heel wat moeilijker zouden gehad hebben, om elkaar te ontmoeten en elkaar te begrijpen, als de sociale vertegenwoordiger er niet geweest was.

In de toekomst zullen we dus pleiten voor het behoud van een sociale referentiepersoon binnen de NMBS, als intern en externe tussenpersoon. In het Brussels Gewest, zouden we graag hebben dat deze functie de 3 grote stations zou dekken en indien mogelijk door een ervaringsdeskundige ondersteund zou worden.

ADVIESRAAD

De bicommunautaire Adviesraad voor bijstand aan personen is dikwijls samengekomen, vooral als men ook rekening houdt met de vergaderingen die door de werkgroepen gehouden werden.

We werden ertoe gebracht om hoofdzakelijk rond het project van nieuwe kaderordonnantie te werken, evenals in het kader van een werkgroep rond het referentie-adres. We hebben ook deelgenomen aan de plenaire vergaderingen van de afdeling bijstand aan personen.

In de mate van het mogelijke, hebben we in al deze dossiers geïnvesteerd, maar hopen op termijn een meer specifieke en beter voorbereide bijdrage te kunnen bieden. Het zou ook interessant zijn om te zien, hoe men het werk van de Adviesraad en dat van het Brussels overleg, beter op elkaar kan afstemmen.

« MEERDERJARIGHEID EEN GEVREESDE OVERSTAP »

La Strada werd gevraagd om deel te maken van de stuurgroep « Meerderjarigheid is een gevreesde overstap » op initiatief van AMO SOS Jeunes-Quartier Libre en PPP Abaka (decreet 1991 van jeugdzorg in FWB).

Het onderzoek streeft naar de oprichting van een werk-methodologie, om concrete en innovatieve antwoorden te ontwikkelen, voor een aangepaste begeleiding voor jongeren tussen 17 en 25 jaar, die aan grote sociale en economische onzekerheid lijden.

Dankzij een subsidie van de GGC, is begin 2012, een antropoloog aangeworven, met als doel het geheel van de werken te coördineren. Via het Observatorium voor gezondheid en welzijn en la Strada, zal het onderzoek nuttige contacten voor de verspreiding en het gebruik van de conclusies in de sector vinden.

RÉSEAU NOMADE

Dit netwerk wordt door de vzw Dune getrokken. Onze animator van de spreekruimten werd gevraagd om deel te nemen aan de ontwikkeling van een nieuw Cocof gezondheidsnetwerk, dat de medewerking van de gebruikers in hun zorgproces ondersteunt. Het wenst de volgende verenigingen samen te brengen: Dune, Alias, Diogenes, Infor-drogues, De maraude van St-Joost,

l'Autre "lieu", Babel, le réseau Hépatite C, Jeugd en Stad.

HET NETWERK SMES

Net als de SMES, is het Steunpunt per definitie intersectorieel actief. De geestelijke gezondheidszorg is een onvermijdelijke partner, of we nu proberen te werken aan de inkomende en uitgaande stromen of gewoon weg om de voorgestelde hulp aan thuislozen te verbeteren. We moeten nochtans toegeven dat dit werk tot nu toe niet sterk ontwikkeld werd door la Strada, met uitzondering van de deelname van de SMES aan het Brussels overleg thuislozenzorg of van de gezamenlijke deelname aan bepaalde werkgroepen (namelijk die over de NEOH). Wij wensen dit werk volgend jaar te verstevigen, door actief deel te nemen aan één van de stuurgroepen binnen dit netwerk. Bovendien denken wij dat er op termijn linken kunnen gemaakt worden tussen het Bruggenbouwersproject en de geestelijke gezondheidszorg.

5. Ontmoeting van de sector, deelname aan congressen, colloquiums, studiedagen

EXTERNE ACTIVITEITEN: VERGADERINGEN, OVERLEG:

- Regio-overleg: het Nederlandstalige platform van diensten die met thuislozen in Brussel werken
- Platform georganiseerd door de politiezone Brussel-Elsene : op het einde van het jaar heeft een vergadering plaats gevonden, om contact te nemen en om een kalender vast te leggen voor de toekomstige vergaderingen.

DEELNAME AAN COLLOQUIUMS OF WORKSHOPS:

- Als spreker
April	Internationale workshop over de deelname in het kader van het Congres ENSACT in Brussel
Mei	Debat van CBCS & FCSS, "Quand les pauvres font de la politique" Psychoanalyse Studiedag ULB, "L'accompagnement psycho-social de personnes sans domicile"
Juni	Colloquium over evaluatie van de winteropvang Studiedag georganiseerd door de CAW Archipel "Ben jij voldoende betrouwbaar om te vertrouwen"
September	Zomer universiteit van Artsen Zonder Grenzen, "Les fonctions du témoignage" Openbaar debat van het rapport "Thuisloos in Brussel" (thematisch katern van het Brussels armoederapport 2010) Presentatie van de beleidsaanbevelingen van de jury van de Europese

	Consensus over thuisloosheid, georganiseerd door het POD Maatschappelijke Integratie
October	Workshop over animatie van groepen gebruikers (in het kader van de week van de thuislozensector) met video fragmenten.
November	Workshop "Souffrances sociale et psychique, comment soutenir les intervenants ? 50 ans d'Espace social Télé-service"
○	<u>Als deelnemer:</u>
Maart	Congres SMES-EU in Bucarest
	Jean Furtos, ten dienst van de Geestelijke Gezondheidszorg le Méridien
Mei	Ontmoeting "Mondes précaires" (LBSM)
Maart, april	Cliniques de concertation d'XL
October	Verjaardag van de relais social van Charleroi
	Week van de brusselse thuislozenzorg
October-nov.	Opleidingsseminarie in het kader van de clinique de concertation
November	Colloquium van CRAcs

B. Justitieel welzijnswerk

Inleiding

In Brussel, is justitieel welzijnswerk verzekerd door acht diensten die erkend zijn door vier verschillende overheden en die werken in het kader van drie protocolakkoorden met het federaal, niveau. Een belangrijk werk van coördinatie moet dus ondernomen worden.

Het Verenigd College heeft in 2005, een Overlegcomité “justitieel welzijnswerk” opgericht, die vertegenwoordigers van de vier bevoegde autoriteiten, hun respectievelijke administraties en de erkende diensten verenigt. Het heeft als missie een permanent overleg onder alle betrokken partijen te organiseren, de samenwerking op het terrein te ondersteunen en te verbeteren, advies te geven aan de bevoegde autoriteiten betreffende het uitgevoerde en uit te voeren beleid in de sector. De gevangenisadministratie wordt ook uitgenodigd om de werken van het Comité op te volgen.

Op voorstel van dit Comité en van de ministers GGC Bijstand aan Personen, had het Verenigd College eind 2005 de ULB en de VUB belast met een studie die enerzijds voorstelde, een inventaris van de justitiële welzijnszorg in Brussel (gevangenen en ex-gevangenen) op te stellen en, anderzijds, de missies, visies en richtlijnen voor een toekomstig strategisch plan voor Brussel. Dit onderzoek heeft een aantal mankementen in de organisatie van de zorg aan de gevangenen in de Brusselse gevangnissen aan het licht gebracht.

Om de sociale bijstand aan (ex-)gevangenen te verbeteren, hebben onderzoekers een reeks aanbevelingen gedaan:

- het verstrekken van schriftelijke informatie over de externe diensten;
- een visie, missie en gemeenschappelijk doel ontwikkelen, dat door het geheel van de interne en externe diensten van de gevangnissen zou gedeeld worden;
- een uniek samenwerkingsakkoord voor Brussel ontwikkelen, dat de verschillende actuele akkoorden zou vervangen, die te talrijk, verouderd en onbekend zijn;
- in elke gevangenis, de oprichting van een permanent overlegorgaan, dat de interne en externe actoren zou samenbrengen;
- het versterken van de samenwerking met de Justitiehuisen;
- ontwikkeling van een betere samenwerking tussen de diensten, via het Overlegcomité opgericht door de GGC;
- op middellange termijn, de groepering van de vijf erkende diensten door de GGC, in eenzelfde dienst;
- voorbereiding van de diensten op de inwerkingtreding van de basiswet

Als antwoord op de aanbevelingen van deze studie, heeft het Verenigd College van de CCG, op 3 juli 2008, een “Strategisch plan betreffende het justitieel welzijnswerk in het Brussels hoofdstedelijk gewest” aangenomen, dat, om het gebrek aan coördinatie te overwinnen en een geïntegreerd aanbod van hulp- en dienstverlening voor te stellen, drie structuren creëert of versterkt, die elk coördinatie-opdrachten op verschillende niveaus verzekeren:

1. een permanent interkabinet voor de coördinatie tussen het federale en de gefedereerde entiteiten die bevoegd zijn in Brussel, belast met het voorbereiden van de jaarlijkse interministeriële conferentie
2. een overlegcomité voor de coördinatie tussen de entiteiten;
3. een functie van coördinator van de bicommunautaire diensten justitieel welzijnswerk, dat onder andere, de samenwerking tussen de verschillende erkende diensten zou kunnen aansporen.

1. Coördinatiestructuren

EEN INTERMINISTERIËLE CONFERENTIE OVER JUSTITIEEL WELZIJSWERK IN BRUSSEL

Deze heeft op 5 mei 2011 plaats gevonden. Verschillende beslissingen zijn er genomen op basis van de aanbevelingen die door de werkgroep in de loop van het jaar 2010 geuit werden. De hieronder beschreven verwezenlijkingen, zijn gericht op de realisatie van deze beslissingen.

EEN OVERLEGCOMITÉ BETREFFENDE JUSTITIEEL WELZIJSWERK IN BRUSSEL

Dit comité, opgericht bij het ministerieel besluit van 27 maart 2006 (MB 4/5/2006), heeft als doel de bevoegde autoriteiten op gebied van justitieel welzijnswerk op het Brusselse territorium samen te brengen, evenals hun administraties en de door deze autoriteiten erkende diensten, met het oog op een overleg beleid op dit gebied te ontwikkelen.

Dit comité is in de loop van het jaar 2011, 10 maal samengekomen.

De coördinator is verantwoordelijk voor de organisatie van de vergaderingen, de uitnodigingen, stelt de agenda en de notulen van deze op. Op trimestriële basis, worden er leden van het Kabinet van Justitie, de algemene directie van de gevangenisinstellingen en de plaatselijke directies uitgenodigd.

DE FUNCTIE VAN COORDINATOR

Sinds 1 februari 2011 is Isabelle Etienne, die gedurende 2010 de functie van coördinator GGC ad interim, ter vervanging van Florence Dufaux bekleedde, definitief bij la Strada aangeworven.

2. Verwezenlijkingen

VERWEZENLIJINGEN EN ACTIVITEITEN VAN DE COÖRDINATIE VAN DE JUSTITIËLE WELZIJSWERK DIENSTEN

- Updaten van de beschrijving van het uitwerkings- en ontwikkelings plan van de coördinatie van de GGC.
- Studiedag voorbereiden voor de sector en de betrokkenen op het terrein, opdat ze de gelegenheid zouden krijgen om mogelijke aanpassingen of wijzigingen aan de Ordonnantie betreffende de centra en diensten voor bijstand aan personen van 7 november 2002, voor te stellen en dit volgens hun behoeften en wensen.

- Het opstellen van een nota bestemd voor de bevoegde overheden, waarin die deze voorstellen hernomen worden.
- Deelname aan de werkgroep gewijd aan de voorbereiding van een samenwerkingsakkoord tussen de Minister van Justitie en de entiteiten die bevoegd zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- Voorbereiden van een « vrijlatings-kit »: overleg betreffende de wijze van distributie en de inhoud ervan.
- Het bureau van de coördinator die zich in de gevangenis van St-Gillis bevindt, inrichten.
- Regelmatige aanwezigheid in de verschillende Brusselse gevangenissen.
- Ondersteunende rol aan de diensten op het terrein, het zoeken naar oplossingen in geval van crisis, het sensibiliseren en opbouwen van relaties met het interne personeel van de gevangenissen (agenten, griffies, boekhouding), het oplossen van praktische problemen, die bovendien talrijk zijn in de gevangenissen.
- Vraag voor de herdruk van de brochure « zich behelpen in de gevangenis », beheer van de voorraad en distributie.
- Deelname aan studiedagen georganiseerd door de sector en rol van vertegenwoordiging van de diensten voor justitieel welzijnswerk bij verschillende vergaderingen, werkgroepen georganiseerd door verschillende verenigingen en federaties.
- Opstellen van een tekst betreffende de missies van de gemeenschappen, om in het huishoudelijk reglement van de gevangenissen te voegen.

INITIATIEVEN EN GEZAMENLIJKE VERWEZENLIJINGEN VAN DE COÖRDINATORS VAN DE GEMEENSCHAPPEN (GGC, FRANSE GEMEENSCHAP, VLAAMSE GEMEENSCHAP EN ANDERE DIENSTEN) MET STEUN VAN DE DIRECTIES VAN DE GEVANGENISSEN

- Overlegvergaderingen : minstens op trimestriële basis, tussen de directies en de coördinatoren en uitwerking van een overlegschemata (zie bijlage), deelname aan bepaalde management meetings met het personeel van de gevangenissen
- Organisatie van een speed-dating, in de gevangenis van St-Gillis, tussen Psychosociale dienst en de externe diensten, om beide deelnemers de mogelijkheid te geven zich te ontmoeten en zich kort en bondig voor te stellen.
- Opstellen van een lijst, waarin alle externe diensten die actief zijn in de Brusselse gevangenissen opgenomen worden: personeel en gegevens en de uitgifte van deze.
- Uitwerking van een intern reglement voor het gebruik van de lokalen in de gevangenis van St-Gillis, in het kader van cursussen en workshops die er gegeven worden, waarin de richtlijnen die door de leraren, de animators en het personeel van de gevangenis moeten gevolgd hernomen worden. Dit reglement zal eveneens aan de gevangenis van Vorst voorgesteld worden.
- Het organiseren van een peiling in de gevangenis van Berkendaal, waarbij de vragen vooral gericht waren op de materies waarvoor de Gemeenschappen bevoegd zijn: psychosociale bijstand, opleiding, cultuur, sport, gezondheid en professionele re-integratie, met als doel een globaler zicht van de behoeften van de gevangenen op gebied van psychosociale bijstand te verkrijgen, het aanbod van de gewenste en de actuele voorgestelde diensten te kunnen coördineren, partnerships te vestigen en in te werken om aan de verwachtingen en de behoeften van de gevangenen te voldoen.
- Een lijst opmaken van de cursussen die door de gemeenschappen in de gevangenissen gegeven worden.

- Organisatie van de « week van de herstellende justitie »: gedurende welke dit thema op verschillende manieren benaderd werd: van activiteiten met betrekking tot terugbetaling van de burgerlijke partijen, tot schuldbemiddeling of nog auteur bemiddeling –werden slachtoffers aan Franstalige en Nederlandstalige gevangenen voorgesteld, maar ook aan het personeel van de gevangenis en dit onder de vorm van workshops. De posters en de inschrijvingsformulieren werden door de coördinatoren gerealiseerd, die ook het beheer van de deelnemerslijsten in handen genomen hebben. Het personeel van verschillende externe diensten heeft meegewerkt door de verschillende workshops te animeren.
- Om deze week gezellig voor alle deelnemers te laten eindigen, een improvisatieshow, door de Vennootschap Ex-Pression, in de twee talen, organiseren. Dit evenement is een groots succes geweest en de positieve sfeer die er heerste, werd benadrukt door de directie van de gevangenis. Een dergelijk initiatief werd inderdaad al sinds een tiental jaren niet meer binnen de muren van de gevangenis voorgesteld. Zijn succes is een goed voorteken voor de herhaling van dergelijke projecten.
- In elke vleugel van de gevangenis van St-Gillis een brievenbus plaatsen, bestemd voor de post die specifiek bedoeld is aan de externe diensten.
- Opstellen van verschillende werkgroepen in de gevangenis van St-Gillis: sport en herstellende justitie, om na te denken over mogelijkheden om deze activiteiten op effectieve en regelmatige basis in te werken.
- Een gemeenschappelijke ruimte inrichten (met informaticamateriaal), ter beschikking gesteld door de gevangenis van Vorst in de cel bestemd voor de coördinatoren.

TRANSVERSALITEIT EN SAMENWERKING MET ANDERE INSTELLINGEN

- Een partnerschap met het Centrum voor maatschappelijke documentatie en coördinatie, een informatiebrochure voor de gezinnen en verwanten van de gevangenen van de gevangnissen van Vorst, Berkendaal en St-Gillis werd op 15 december 2011 uitgevoerd en gepubliceerd. Deze publicatie heeft het licht gezien dankzij de ervaring op dit gebied van de CMDC, maar ook dankzij de kennis en de ervaring van de hele justitiële welzijnswerksector, die regelmatig de families ontmoet tijdens hun “familie onthaal” diensten, in de gevangenis van Vorst en in het kader van hun missies. Een aantal voorbereidende bijeenkomsten zijn gehouden om de kennis van elk uit te wisselen.
- In het kader van het volgend Brussels verslag, over de stand van armoede van jonge volwassenen, heeft het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn een samenwerking aan het Justitieel Welzijnswerk voorgesteld, om het woord aan de jongeren te geven die gevangen zijn, met als doel de sociale factoren te analyseren, die ze naar de gevangenis geleid hebben en na te denken over de oplossing die haalbaar lijken.
Hiervoor zullen er, in de drie Brusselse gevangnissen, spreekruimten georganiseerd worden, die geanimeerd zullen worden door de hulpverleners van de diensten. Bovendien zijn uitwisselingen gepland met deze zelfde hulpverleners, maar ook met leden van de psychosociale dienst van de gevangnissen. Een voorbereidend werk is reeds uitgevoerd (oproep voor kandidaten binnen de diensten, nadenken over organisatie mogelijkheden, informatie en toelatingen bij de directies van de instellingen). De spreekruimten zullen effectief in 2012 doorgaan.

Vooruitzichten voor 2012

- Voortzetting van de werkzaamheden gewijd aan de ontwikkeling van een gezamenlijk akkoord tussen het federale en de deelstaten

- Voorbereiding van de volgende Interministeriële conferentie voor justitieel welzijnswerk en herintroductie van de werkgroepen, meer bepaald voor Brussel, om de aanbevelingen op te stellen
- Fase van samenstelling en verspreiden van de « vrijlatingskit »: verscheidene contacten, bestelling van de producten en bespreking met de verschillende directies.
- Voorbereiding en afronding van de derde brochure die zich richt tot de belendende diensten/sectoren van het justitieel welzijnswerk (in samenwerking met het CMDC); verbetering van de bestaande website en zichtbaarheid op Bruxelles Social en ligne.
- Nadenken over het invoeren van een “vrijlatings-cel” door de diensten: de mogelijkheid om de vrijgelatenen, op hun aanvraag, op het ogenblik zelf van hun vrijlating, te ontmoeten.
- Voorzetting van het werk van coördinatie en voorstelling van de sector

CONCLUSIES EN VOORUITZICHTEN VOOR 2012

Bij het lezen van dit rapport, wordt duidelijk dat de uitdagingen talrijk zijn. Zó talrijk dat er keuzes zullen gemaakt moeten worden.

Intern, wensen wij het team te stabiliseren en de link tussen de deelwerkingen thuislozenzorg en justitieel welzijnswerk te versterken.

In 2012, wensen wij het accent te leggen op onze observatoriumfunctie en een duidelijker beeld te krijgen van het aanbod van de diensten voor de thuislozen in het Brussels Gewest.

De centrale registratie zal hiervoor een dierbare hulp zijn, die verder uitgebreid zal worden naar het begeleid wonen.

De algemene beleidsnota van 2007 blijft voor het Steunpunt de basis die ontwikkeld moet worden om de thuislozenzorg te verbeteren en om op dit gebied tot een echt regionaal beleid te komen, d.w.z. ondersteund door alle publieke actoren en verenigingen, en zeker niet beperkt tot de 'thuislozenzorg'. Met andere woorden, blijft ons werk van overleg, om samenwerking tussen verschillende sectoren, beleidsniveau 's,... te vergemakkelijken en te versterken, van essentieel belang.

Deze laatste opmerking is zeker ook geldig voor het justitieel welzijnswerk waar deze rol van tussenpersoon tussen de verschillende actoren en niveaus reeds vruchten afwerpt en verder gezet zal worden in 2012. Dit vertaalt zich zowel naar de verschillende beleidsniveaus (uitwerken van akkoord tussen het federaal niveau en de deelstaten en voorbereiding van een volgende interministeriële conferentie) alsook op het niveau van het veldwerk (uitwerken van nieuwe tools zoals een vrijlatingskit voor gedetineerden en de brochure voor de belendende sectoren).

AFKORTINGEN

ADIL	Allocations de déménagement, installation et d'interventions dans le loyer
A.M.A.	Association des Maisons d'Accueil et des Services d'aide aux sans-abri
ANSA	Agence Nouvelle des Solidarités Actives
AMO	Service d'aide en milieu ouvert
ATD Quart monde	« Agir Tous pour la Dignité » Quart monde
BIM	Brussels Instituut voor Milieubeheer
BWR	Brusselse Welzijnsraad
CA	Conseil d'Administration
CAW	Centrum voor Algemeen Welzijnswerk
CCN	Centre de Communication Nord (Gare du Nord)
CDCS	Centre de Documentation et de Coordination Sociales
CIM	Conférence interministérielle
CIRE	Coordination et Initiatives pour Réfugiés et Étrangers
COCOF	Commission communautaire francophone
COCOM	Commission communautaire commune
CPAS	Centre Public d'Aide Sociale
CRAcs	Centre régional d'appui en cohésion sociale
FWB	Fédération Wallonie-Bruxelles
EP	Espace de parole
ETP	Equivalent temps plein
FCSS	Fédération des Centres de Service Social
Feantsa	Fédération Européenne des Associations Nationales Travaillant avec les Sans-Abri
FEDASIL	Agence fédérale pour l'accueil des demandeurs d'asile
GGC	Gemeenschappelijke Gewestcommissie
GT	Groupe de travail
IBGE	Institut Bruxellois pour la Gestion de l'Environnement (= Bruxelles environnement)
JST	Jamais sans toit
LBSM	Ligue Bruxelloise de Santé Mentale
MABO	Maisons d'accueil bruxelloises - Brusselse onthaalhuizen
MDM	Médecins du Monde
MIVB	Maatschappij voor Intercommunaal Vervoer Brussel
NMBS	Nationale Maatschappij voor Belgische Spoorwegen
NPA	Nulle Part Ailleurs
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
POD	Programmatorische Overheidsdienst
PPP	Projet pédagogique particulier
RATP	Régie Autonome des Transports Parisiens
RBDH	Rassemblement Bruxellois pour le Droit à l'Habitat
SA	Sans-abri
SAW	Steunpunt Algemeen Welzijn

SHNA	Structures d'hébergement non agréées
SMES (SMES-B)	Santé mentale et exclusion sociale
SNCB	Société Nationale des Chemins de Fer
STIB	Société des Transports Intercommunaux de Bruxelles
ULB	Université libre de Bruxelles
VG	Vlaamse gemeenschap
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie
VIBH	Verhuis- en installatietoelage en bijdrage in het huurgeld
VTE	Voltijds equivalent
VUB	Vrije Universiteit Brussel

BIJLAGEN

DATUMS VAN DE VERGADERINGEN VAN DE RAAD VAN BESTUUR

In 2011, is de Raad van Bestuur van la Strada samengekomen op:

- 17 januari
- 14 februari
- 21 maart
- 26 april
- 3 mei
- 27 juni
- 19 september
- 21 november
- 13 december.

DATUMS VAN DE VERGADERINGEN VAN DE ALGEMENE VERGADERING

In 2011, is de Algemene Vergadering samengekomen op :

- 16 mei
- 13 december (buitengewone AV).

CALENDRIER DES ESPACES DE PAROLE 2011

la Strada

Steunpunt thuislozenzorg brussel
Centre d'appui au secteur bruxellois
d'aide aux personnes sans-abri

Pont transbordeur du port de Marseille

L'espace de parole, en 2011

- Vendredi 04 février
- Vendredi 11 février
- Mardi 15 mars
- Mardi 12 avril
- Vendredi 06 mai
- Vendredi 17 juin
- Mardi 13 septembre
- Vendredi 07 octobre
- Vendredi 18 novembre
- Mardi 13 décembre

Consigne article 23
28 Bd de l'abattoir
B-1000

Jamais sans toit
49 rue de Villiers
B-1000

Nulle Part Ailleurs
2 Place Solvay
B-1030

3 lieux
d'accueil de jour
pour les réunions

Espace nomade public et animé
qui se déplace dans des services
d'aide aux personnes sans-abri.
Il encourage la réflexion collective
avec les personnes vivant en
l'absence d'un "chez soi".

Il réunit des personnes
fréquentant des services d'aide,
des professionnels de ces services,
des militants, bénévoles, étudiants,
chercheurs, curieux...

espacedeparole@lastrada.irisnet.be
www.aideauxsansabri.org

SCHÉMA CONCERTATION COMMUNAUTÉS-JUSTICE

